

NYIREGYHÁZA.

Társadalmi hetilap. — Megjelenik minden esütörtökön.

Előfizetési ára:	Felelős szerkesztő:	Társ-szerkesztő:	Hirdetések és előfizetéseket
Égész évre . . . . . 5 frt — kr.	Dr. Prok Gyula. Sztempák Jenő.		elfogad a kiadó-hivatal: Nyiregyháza,
Fél évre . . . . . 2 frt 50 kr.			iskola-utca 13-ik szám.
Negyed évre . . . . . 1 frt 25 kr.	Kiadó-tulajdonosok: a szerkesztők.		Egyes szám ára 10 krajczár.

Jönnek a színészek.

Halmay Imre jönevű vidéki színész direktor e hónap közepén Nyiregyháza hozza a társulatát. Bizonyára azzal a tudattal merészkedik ezt a — társulata történetében igen nevezetes lépést megtenni, hogy a nyiregyházi közönségnek élvezetes színházi estéket szerezhet, aminek ellenértéke tejében minden este csengő érc és ropogós bankjegy töltendi meg kasszáját.

Lehet érteni Halmay számítását. Kiinduló pontja ez az arany igazság: a művelt közönségnek mindenütt lelki szükségletét k pezi a színház. Nyiregyházu van művelt közönség, nyilvánvaló tehát, mikép szüksége van a lelki abrakra. Ámde a lelki szükségletet csak jó szintársulat elégítheti ki. Minthogy pedig neki előnyösen ismert jó vidéki társulata van, — átugorva a közbeeső következtetéseket, — csak bizonyos, hogy Nyiregyháza minden este csengő érc és ropogós bankjegy töltendi meg a kasszáját.

Igen helyes a számítás!

De még egyebet is gondol a jó Halmay. Nevezetesen ezt: Magyarországon művelt közönség áhitja a szín-

műirodalom legujabb termékeit megismerni s e legujabb termékek szellemi kincsét elnyerni. — Budapesten ezidőszereint négy, részint spekulációra, részint nagyon kevés spekulációra fektetett, egyébként nagyon előkelő színház és vállalat ontja a színműirodalom legujabb termékeit és az azokba lefektetett szellemi kincseket. Vidéki direktor akár egy hat hónapig terjedő évadban sem kénytelen reprise-re, ismételtetésekre. — Vidéki direktoroknak tehát rettentően van miben válogatniok, s bármilyen hosszú színi évadot látogatottá és változatossá tenni. Új darabokra — tudunk illik — az egész Magyarországon tódul a művelt közönség. Ime tehát Nyiregyháza jól megtömött könyvtárral és újonnan megszerzett darabokkal érkezik. Mindennap friss, soha nem látott darab, amiket a nyiregyházi közönség, — a mikéntaz jó nevelésű művelt közönséghez illik is — vágyni fog látni. Csak bizonyos lehet tehát, hogy Nyiregyháza minden este csengő érc és ropogós bankjegy töltendi meg a kasszáját.

Hanem még itt sem ér véget a jó Halmay csöndes monologonja. Ta-

pasztalásból tudja, mikép annál jobb szokott lenni valamelyes színházi évad, minnél kevésbé van a közönség kifárasztva. Vagyis minnél ritkábban vették igénybe a nemzet néhai napszamosai javára, annál jámborabb természetű és annál könnyebben engedi a színészdirektorokat közel a zsebéhez férközni. Nyiregyháza közönségére pedig a sárga irigység sem foghatja, hogy tulságosan apelláltak volna a zsebére a színész-direktorok. Ország-világ előtt ismeretes, hogy például ebben az egész esztendőben nem volt alkalma többször, mint 32-szer a színházba fáradnia. Már pedig olyan intelligens városban mint Nyiregyháza, az csak rövid színházi évad, s ezen felül több, mint 6 hónappal ezelőtt szerencsésen le is zajlott! ugyanazért semmi kétség, mikép lesz közönség, s minden este csengő érc és ropogós bankjegy töltendi meg a kasszáját.

Hiba van a számításban, jó Halmay úr! Pedig tiszta a logikája, becsléletes a szándéka, igazak, amiket mond. Nem vette fel a kalkulációba, hogy rendkívüli uton jár, ha Nyiregyháza jó. Itt az egyenes, nem egyenes, a szürke nem szürke, s az igaz nem igaz.

A „NYIREGYHÁZA” TÁRCZÁJA.

Levél,

arról, hogy miként nyaraltunk Budapesten.

Tiszte!t Szerkesztő úr!

Tudja-e, hogy nyáron melyik az első falu Magyarországon? Nos hát Budapest. A falunak három főtulajdonsága: csend, unalom és magány nálunk is föltalálható elegáns kiadásban. Az élet mintha megállna két hónapig. Az utcákon alig jár valaki, az a valaki is igen szeretné kilógatni a nyelvét. A múzsa holmi fabodékba költözik nyaralni, messze az Andrássy úttól, vagy a Váci utcától, a hol nem kell fényesen megjelennie, hanem ponygola házi toalettnben. S ha a Hangli-kioszkban nem volna hús a levegő, a Lipót városnak idejaro csöpp maradéka is elpárologna. És a magány, az az isteni magány! Sehoh oly visszavonultan nem lehet létezni, mint a mi falucskánkban. A kedves ismerősök, még kedvesebb rokonok mind távol vannak s a hátam két hónapig meg van mentve a borsózástól, nem kell köteles látogatásokra és „múzsjá jour”-okra gondolnom.

Oh milyen jól esik ez a kis visszatekintés. Most, mikor a falunk egy-két hét alatt ismét világvárossá terpeszkedett. A villanyos kocsik mintha egy oktavával följebb hangolták volna a haragjaikat és szelid bölcső dalok helyett mintha zajos indulókat csengenének. A színművész t muzsája hangosan kürtöli, hogy miként fog viselkedni a kezdődő esztendőben, a spanyolokat fogja-e

kegyelni vagy a francziákat, katonáinak ad-e majd elég gázsít, hogy a ruhaszámlákat fizethessék és előszeretettel fog-e kutatni a holt magyarok közt nagy opera- és nagy dráma-írók után.

Az ismerőseimnél sorban kell konstálnom, hogy igen jó színben vannak és büszkéek lehetnek orruknak leperzelt hegyére és barna kezükre. „Ime bizonyosság Isten előtt” hogy ők nyaráltak.

Es ha elmelesem az én pesti nyaralásomat, az! mondják ré: álom!

Jól van. Tehát álmodjunk.

Szombat délután van. A nép karavánokban özőnik ki a

Városligetbe.

Budapest összes száraz dajkái itt tárgyalják minden panaszukat és itt hajtják napokon keresztül tartó álomra fejüket azok a kiknek foglalkozásuk nincs.

A karavánok aztán csatákat vívnak egy csekélyke terület fölött, a mire leheveredjenek. Oh a fű Pesten nagyon drága, milyen gazdag hozzánk képest az a bizonyos kis lány, a ki libát őrzött a réten.

Járok itt a sápadt gyerekek ezrei között, aztán elkerülök a Városliget tavához, melyben még mindig nézegeti magát Vajda-Hunyad kaczer vára. Körülöttem szép kerü és sétáló közönség, nem messziről zene hallatszik: úgy érzem mintha fürdőben volnék. Nem, még jobb itt, mert nem kell ismernem senkit . . .

Önkéntelenül megyek a zene hangjai után s elhízott pálmákat hagyva jobbra-balra, magam előtt látom a

Weingruber kioszkját.

A kávéházak azon fajtájához tartozik ez, melyek gyorsan lesznek divatosokká s a melyek kollégáikkal szemben az arisztokrátiát képviselik. Oh a kávéházaknak igen nagy száma a rangfokozata, minden egyes utcaszarok egy-egy külön fokozat, melyet könnyen összeállíthatnánk kezdve a proletár kávéházakon egész az uralkodó kávéházakig.

A Weingruber-kioszk tehát, mely csaknem a városligeti tó partján büszkélkedik magas terraszával, egyszerre arisztokratának született. Ennek a gyors fenynek megfelelő a közönsége is. Vendégei nagyobbzést mintái a pesti „flancz” nak.

Első sorban bankhivatalnokok, a kik csaknem új társadalmi osztályt hoztak létre az utóbbi években. Osztálynak lehet őket mondani, mert megvannak a sajátos jellemző vonásaik üres fej, elegancia és zsidó vallás. Számuk évről-évre óriásan növekszik. Ha a színházban Szirmain vagy Gaszáron új szabású ruhát látnak, ucczuza a szabóhoz mértéket venni. Vadászának egész esztendőn át — nem törődve a hat havi tilalommal — partiera. Nyári vadászterület: a Weingruber-kioszk.

Másodsorban azok ülnek le itt délutánjajukat, a kik egy-egy új ruhát óhajtanak szelölöztetni, gondolván, ha már koplaltunk egy hónapig, hogy teljek a ruhára, lássa legalább Budapest.

A tó felőli oldal legutolsó asztalánál minden délután ott ült egy régebbi asszony ismerősöm, a kivel néhány év előtt egy házban laktam s aki gyakran kopogott be 1—2

Meg van a lelki szükséglet, a melyet a színház fedez, Nyiregyházán is. De jól jegyezze meg jó Halmay úr, ez a szükséglet mindenha csak szükséglet marad, amely csak mint ilyen szokott utódokról-utódokra átszármazni, vagyis kielégítetlenül, s a kielégítettetésére ösztökélő hajlam nélkül. Egyik ok, amiatt minden este nem fog megtelni csengő érczel és ropogós bankjeggyel a kasszája.

Aztán való igaz, hogy a nyiregyházi közönség áhítja a színmű irodalom legújabb termékeit megismerni és a bennük rejlő szellemi kincseket megszerezni. De csak áhítja, és meg nem ismeri és meg nem szerzi. — röviden — mert igen elégedetlen a színházzal. Süssé ki jó Halmay úr, hogy mi ellenmondás van ebben, s miért nyomja le az épülettel való elégedetlenség a szellemi kincsek értékét a fagypontra. Tény azonban, hogy e miatt az elégedetlenség miatt nem fog minden este csengő érczel és ropogós bankjeggyel megtelni a kasszája.

Való igaz az is, hogy a színészek nem igen háborgatnak sokat, s hogy a jó Halmay vállalkozása épen nem időszerűtlen. De mert sokkal kevesebb a pénz a nyiregyházi művelt közönség zsebében, mint Ön, jó Halmay úr gondolja, ugyan azért nem fog megtelni minden este csengő érczel és ropogós bankjeggyel a kasszája.

Mindamellettt csak bátorság, jó Halmay úr, mert mint mondók, nálunk az egyenes nem egyenes, a szürke nem szürke, az igaz nem igaz, s úgy történhetik, hogy ez a számítása bevág!

frt kölcsönért. Most fényesen kiöltözködve ült két tisztihelyettes között.

Mint hogy mindezeket álmodjuk meg, elihető dolog, hogy a zwickerné úvegei egyszerre csak x sugarakat kezdenek bocsátani szemidegeimre. Huh, a mint rátekintek az asszonyra, szíve tájéka én egész század katonaság állja útját a sugaraknak (természetesen mind lefegyverezve.) A mint tovább forgatom a fejem a fényes, elegáns publikumra, innen is, onnan is óriási hamis boutonok és üres bugyellárisok tátognak felém. Már-már kezdek a lelkekbe is belátni, nagyobbbrést sárga igrigység és lilaszínű családok kezdenek sugarakat lövelni felém, mikor szerencsémre elhallgat a katonaság, a tündéres fény a Városliget sötétjében kezd elhalványodni s az álomképek elmúlik.

Mire új látomány vonul a szemem elé, már vasárnap reggel van s én vígan karikázom egy

bicikliző-iskolában.

Óh manapság okosak az emberek, már csak ilyen kellemes iskolákat szoktak feltalálni. Tanárat Gyulai Pálnál és Beöthy Zoltánál hatalmasabb nagyság képesíti: a természet, adván jó lábakat és jó tuddót.

Ha a biciklire adót vetnek ki, okvetlenül miniszterileg lesz kötelezővé téve a bicikliző-tanulás. A statisztikában nem azt fogjuk látni: „tud irni, olvasni”, hanem: tud irni, olvasni, biciklizni.

Az új iskola mennyi sok jó új keresetforrást nyitott. A versenypálya két gyönyörű hallottam, hogy fiatalabb éveikben sikerült asztalos legényekké felküzdeniök magukat.

S aztán ezek az iskolák milyen pompás ismerkedési helyek fiatal párok számára. Ah,

Közügyek.

— A vármegye őszi közgyűlése e hó 11-dikén, kedden fog a vármegyeháza nagytermében megnyitani s 291 pontból állván a tárgysorozat, minden valószínűség szerint legalább is három napon át fog eltarítani. A közgyűlésnek több vezetés tárgya lesz. Főlemlítjük e helyütt ilyenekül: alispáni időségi jelentés, a vármegyei házi pénztár 1899-ik évi költségelőirányzata, az 1899—1900-dik évekre vonatkozó közüli költségelőirányzat, a m. kir. belügyminiszter leirata a tanyák és puszták egészségügyi viszonyainak szabályozása tárgyában alkotott szabályrendelet módosítása iránt, a m. kir. belügyminiszter leirata a köztisztaság biztosítása és fenntartása tárgyában alkotott szabályrendelet módosítása iránt, a magy. kir. pénzügyminiszter leirata az 1898. évi XXIII. törvény 48. §-a szerint megalakítandó országos központi hitelzövetkeztelbe való belépés iránt, a földmívelésügyi m. kir. miniszter a mezőgazdasági ösmeretek terjesztése tárgyában tartandó népszerű előadások ügyében a gazdasági egyesületekhez intézett felhívásról pártolás végett megküldi, belügyminiszteri leirat a koszmákról, pálinkaméréséről, sörházakról stb. alkotott szabályrendelet módosítása tárgyában, egy nyugdíjazás folytán megüresedett és egy újonnan rendszeresített szolgabírói állásnak választás útján leendő betöltése, az újonnan rendszeresített első aljegyzői állásnak, valamint az esetleg fokozatos előléptetés folytán megüresedő állásoknak választás útján leendő betöltése, Hevesvármegye közönségének átirata a szociális bajok orvoslása iránt, Liptóvármegye közönsége a Kossuth Lajos emlékének megtámadása felett érzett megbotránkozását kifejező határozatát megküldi, Zólyomvármegye átirata a katonai oldalfegyver szolgálaton kívüli használatának szabályozása tárgyában, főispáni átirat az orsz. központi hitelzövetkeztelnek alapítványi üzletrészek jegyzése által leendő támogatása iránt, küldöttségi jelentés a mezőgazdasági munka vasárnapi szünetelésére és a mezőgazdasági cselédek hozzátartozóitól követelt ingyenes szolgálmányok eltérésére vonatkozó

a bálók és a jour milyen ócska módszerek, aztán ott nem is lehet valakit megszeretni, de az iskolában, a hol mindennap együtt vagyunk s a hol mindig kínálkoznak véletlen balesetek intímebb barátság kezdésére, óh ott valóságilag tenyész a szerelem. Pedig mai napság igazán csak szerelemből szabad életpárt keresni . . .

És milyen pompás dolog arra a nőre nézve, a ki folyton ül és kísérte nincs a sétához, hogy fölkapjon a paripájára és karikázék tetszése szerint, anélkül, hogy a séta kellemetlenségeinek kiténé magát. De ugye bár, a „séta kellemetlenségeit” otthon, a hol a sétádat még nem kezdődött meg, nem ismerik?

Tehát a vasárnap reggelt a bicikli-iskolában töltöm. Nem tudom, vajjon álomban látom-e vagy valóság, hogy egyik-másik oldalomon tenyérnyi kék és zöld föltek pompáznak. — Az ingem oly nedvs, mintha a Dunából húztak volna ki s míg alélítan dülök pihenőre a szuszogástól alig bírom kinyögni: óh, ez az élvezet!

Mire újra fölészmelek a Dunán találok magam már úgy dél felé s hajóközöm föl

Visegrádra.

Úgy látszik, hogy közben megelégettem a bicikli tanulást és egy hamisítatlan vasárnapi kirándulásra határoztam el magam.

Haladunk fölfelé gyönyörű úton. Elhagyjuk jobboldalt a Margitszigetet, baloldalt Óbudát (mások szerint: Jaj-Buda) s a felsővasúti-híd alá érünk. Ebben a pillanatban hosszú vonat robog át fölöttünk a hídon. Lenn emberekkel tömött hajó, fenn emberekkel tömött kocsik, a mint rohanunk mi erre, ók arra. Kendőt lobogtatunk egymásnak, kellemes utat, kellemes utat!

szabályrendelet tervezetének bemutatása tárgyában. Szabolcsvármegye mezőgazdasági bizottságának a sertésenyésztés előmozdítása tárgyában kelt határozatára beadott véleménye, a szabolcsvármegyei mezőgazdasági bizottság előterjesztése az 1894. évi XII. törvény intézkedéseinek végrehajtása iránt, a felső-szabolcsi ev. ref. egyházmegye átirata a vasárnapi munkaszünet megtartása tárgyában, a jegyzői nyugdíj választmány előterjesztése a nyugdíj szabályzat 18. §-ának módosítása tárgyában stbbi.

— A közigazgatási bizottság október havi rendes ülése a közbeeső törvényhatósági közgyűlés miatt október hó 15-én fog megtartani.

— Hivatal vizsgálat. Báró *Feilitzsch Berthold* főispán *Kertész Bertalan* titkárja kíséretében f. hó 3-án a daadi felső járás főszolgabírói hivatal ügykezelését vizsgálta meg.

Alispáni első félévi jelentés.

Szabolcsmegye alispánjának most megjelent, s az 1898. év első félévéről beszámoló jelentéséből közöljük a következőket:

Közérdekű fontosabb események.

Az elmúlt felévben életbe léptetett törvények között a közigazgatási hatóságok tevékenységét első sorban a mezőgazdasági munkások és munkaadók közötti jogviszony szabályozásáról szóló 1898-ik évi II. t.-cikk végrehajtása vette igénybe. — Be kell vallanom, hogy a hatóságok legalább vármegyénkben, e téren nem könnyű feladat előtt állottak, mert hiszen a törvény életbeléptetése idején volt épen telőpontján vármegyénk munkásnépe között azon mozgalom, mely maga a nép által szociálistikusnak nevezetvén, jórészt vagyonfelosztási és anarchikus színezetű tüntetést fel, s a melyről kapcsolatosan élénk igazgatás folyt az 1898. évi II. t.-cikk ellen is. — A hatóságok azonban lépésről-lépésre haladva és nem tágitva, igyekeztek a törvény végrehajtását keresztül vinni, s ezen igyekezetüket, dacára, hogy a félrevezetett és előzetesen a törvény ellen irányuló gondolatmenetbe terelt nép a

Utunkban egymásután érjük a pestkörnyéki fürdőhelyeket a Duna két partján. — Budapest fele itt nyaral ezekben a falvakban, a család fő reggelként bejár a városba dolgáinak, hivatalának eleget tenni, este pedig visszautazik a familiához.

Legszébb ezen nyaralók közül:

Leányfalu.

egész kis színesztelep. A mikor a hajó oldala nagyot nyögve odaszorult a kikötőhöz, ott látom a kikötő hidján az angol királynőt (nb. Schiller Stuart Mariájából) Helvey Laurát a Lear király társaságában. — Állítólag idekinn hűsöl Romeo is. Nehány szép villa kicsiny völgyben, melyet egy oldalról a Duna, más oldalról két hegy zárnak el: ez Leányfalu.

Éles fütty hallatszik, a hajó lábpatjai baragosan verik habba a Duna vizét s mi haladunk tovább. A folyó széles és csendes, mint egy tó. Szerelmesen ölelgeti át a szigeteket, melyek itt egymást érik.

Egyszerre élénk tűnik Visegrád vára. — Romjai megvetéssel néznek le a lábánál szerénykedő Salamon tornyára, a hol állítólag Salamon raboskodott. A vidék olyan szép, hogy arra gondoltam: itt én is szívesen lennék remete, de — jó koszt és szép feleség mellett.

A mint fölkapaszkodtam a hegytetőn lévő vára, elem tártul a Duna azon környéke, mely olyan sajátságos jeleget ad a folyó magyarországi útjának. Az omladozó falak között régi fényről és régi dicsőségről kezdtem ábrándozni.

Azokban álomban álmodni szerénytelenleg lenne.

Másnap reggel tömött vasúti kocsikkal érkezünk vissza. Az első osztályban sváb asszonyok helyezkedtek el, csirkékkel, libá-

legtartózkodóbb álláspontot foglalta el, ha nem is teljesen, de egy bizonyos fokig kielégítő siker koronázta, a mennyiben a törvényhatóságunk területén az elmúlt félv év végéig összesen 9475 munkás igazolványt váltott ki. Igaz ugyan, hogy egyes községekben a lakosság szíves ellentállást gyakorolt a munkás-igazolványok kiváltásával szemben és még a munkáról való lemondásról sem riadt vissza, semhogy ezen hiedelmök szerint megadóztatásokat eredményező könyvecskéket megszereztek, — azonban remélem, hogy ha hiedelmök téves voltáról meggyőződnek és társaiknál tapasztalni fogják azon előnyöket melyeket ezen, helyzetüket szabályozó új törvény munkaadóikkal való vitás kérdések elbírálásánál magában rejti, félre vezettetésüket belátják és a jövő évben már bizonyára nem fognak vonakodni az igazolványok megszerzésétől.

Megnyugtatásunkra szolgál azon örvengetes és részben nem is remélt körülmény, hogy népünknek eddig még nem tapasztalt igazoltatása, s különösen az eddig békésen megütr, idegen helyről származó munkások ellen irányuló ellenséges indulata daczára, az aratási munkákat minden rendelkezés nélkül kezdetek meg és folytattak le, s még ott is hol az idegen megyéből származott munkások ellen erőszakoskodást kíséreltek meg, mint pl. Ibronyban május 15-ikén azok a hatóság által munkába visszaállítottak, felváltott munkájukat minden további háborgatás nélkül teljesíthették.

Mint a munkás igazolványok kiváltása ellen irányuló tevé. enységet jelentem be, e helyütt a Nyír-Acsádon történt esetet, hol a báró Vécsey József uradalomban aratási szerződést vállalt 13 helybeli munkás azon kijelentéssel vitte vissza igazolványát a községhezához, hogy egyesek fenyegetései folytán és azon tudatban, hogy az igazolvány kiváltása tőlük külön megadóztatás céljából kívánatlik, sem a felváltalt munkát nem teljesítik, sem igazolványaikat meg nem tartják. Ezen veszedelmesnek mutakozó jelenséggel szemben egyrészt a tényállás felderi-

tése, másrészt a téves gondolkodásnak felvilágosítása céljából vizsgálat megtartását rendelvén el, ennek eredményeként bejelentem, hogy a kellően felvilágosított munkások igazolványaikat visszavették, felváltott munkájukat rendszeren végezték, sőt ezután a nevezett községben mintegy hetven munkás váltott igazolványt.

Különben az említett törvény igazságos és czélzerű intézkedéseinek ismerete és jóakarata bevetett bizalom, lassan ugyan, de folyvást és fokozatosan megyen át a közudatba, minek bizonyosságul szolgál, hogy a munkás-igazolványok még most is, a nagyobb mezei munkák befejeztével folyvást váltatnak ki, úgy, hogy a mai napig tényleg kiszolgáltattott igazolványok száma a 11000-et meghaladja.

A közrendészet köréből.

A közrendészet terén a folyó év első felében meggye horderejű és következményeiben messzire kiható mozgalomnak vármegyénkben történt lezajlása volt kiválóan említésre méltó: Az elmúlt év szeptember havában jelentkeztek ugyanis első nyomai a földművelő nép közt fellépett szociálisztikus mozgalomnak, mely bízhetetlen gyorsasággal, mint a futó tűz a száraz avarban, terjedt el csaknem minden részében a vármegyének. Ezen, titkos rendezői által rendkívül ügyesen szervezett mozgalom sításában nevezetesen szomorú szerep jutott a „Földművelő” cz. szociálisztikus irányú lapnak, melynek régi és új számaival elárasztott népünknek eddigi jézán gondolkodás módja megmegtévelytetvén, rabjává lett a lap által propagált törvényellenes irányúnak. Mert hiszen, ha a csekély vagyonu földművesek terhelő közterhek magas voltát beismerjük is, és az emberi természetet ósmerve, meg is engedjük, hogy egyik-másik községben egyes munkaadók ellen a földműveseknek és napszamosoknak alapos panaszaik yannak, azon általános nyilvánuló elégedetlenkedést, melyet népünk soraiban tapasztalhatunk, mesterségesen felidézettnek és szítottak kell tekintünk, mert Szabolcs-vármegyében munka hiány nincs, itt az, a ki dolgozni akar, kényerét megkeresheti, mert szérny megélhetést biztosító munkát mindig kap és földünk, ha terményeit messés bőséggel nem is ontja, de teljesen kényér nélkül sem hagyja művelőjét. Az említett lap által hirdettet vagyon felosztási eszmék és az igazotk művenek k. ll tehát nagy részben népünknek a birtokos osztály ellen irányuló fellépését tulajdonitanunk, a mely magatartás a mult év végéig békés jellegét megtartotta, a folyó évben azonban már a kisvárdai és tiszai járásokban oly fenyegetővé vált, hogy a rendkívül megszaporított esendőség mellett még a közbiztonság feltartása érdekében Kis-Várda, Karász, Dóghé, Mándok és Pap községekbe katonai karhatalmat kellett kirendelni.

Ezen mozgalom keletkezése fejlődése, iránya, fontosabb tünetei s megszüntetése tekintetében a folyó évi közgyűlés elé terjesztett jelentésben voltam bátor a részletes adatokat bemutatni, s ezen alkalommal még csak annyit kívánok megjegyezni, hogy a mozgalom, a külső jelenségek teljes hiánya daczára is, végleg megszűntnek nem tekinthető ugyan s annak hatósági folytonos ellenőrzése feltétlenül szükséges és szigoruan el is rendeltetett bár: teljes elenyészte, a munkások és munkaadók közötti felette kívánatos bizalom vissza térte és megerősödése azonban, csak húzamosabb idő multán, és csak akkor következhetik be, ha az igazások lehetőleg lenné tetetnek, s ha a különböző társadalmi osztályok egymás iránti igazságos és méltányos eljárása, a kölcsönös bizalom egyedüli biztos alapja, egyesek gyöngesége vagy kapzsisága által nem lesz fenyegetve.

A jogos és törvényes igények és követelmények kielégítése végett az 1898. évi II. törvény behozatala által megtehető ugyan az állam kormányzat részéről az első lépés, s bár bizton várhatni, hogy alkalom fog

nyujtatni, esetleg törvényhozási uton a mi legkívánatosabb lenne egyéb társadalmi szükségleteink kielégítésére is; ezeknek óhajtott és teljes sikere azonban csak akkor lehet, ha az igazságosság magasztos elvének csak nem eszményi foglalkozása mellett a társadalom kiválóbb tagjai járnak elől nemes példa adással, s ha maga is a társadalom fogja meg lyegezni és megbüntetni azon tagjait, a kik az egész testület bitelet és tekintélyét veszélyeztető kompromittálás mellett egyéni romlott hajlamaikat és anyagi érdekeiket tekintik magukra nézve első törvénynek.

A közbiztonság egyébként az elmúlt félv évben kielégítő volt, s valamely nevezetesebb esemény által nem zavartatott.

A kivándorló vármegyénk területén aggodalomra okot nem szolgáltatott, sőt a tiszai járásban, honnan pedig a felvidékekkel való érintkezés következtében aránylag legrobbant vándoroltak ki, a járási főszolgabíró jelentése szerint a kivándorlás csökkenése észlelhető.

A mezőgazdasági viszonyokról.

Gazdasági terményeink, az alkalmas tél, a jókor nyíló tavasz és a kedvező esős időjárás következtében igen szépen fejlődtek. A sok eső május hóban már le is döntötte és elzsozdásította a kalazosokat ugyanira, hogy a bujjabb talajokon már-már a termények teljes megsemmisülésétől tartottak gazdáink. De az alkalmas és állandó hűvösre forduló időjárás megmentette terményeinket az elpusztulástól, úgy, hogy mondhatni miképp Szabolcsban — szemben az ország más vidékeivel — egész általánosságban jóközép termésűk volt. Szépen fejlődött a dohany, tengeri és burgonya is. A takarmány felek is nagy és jó termést értek, betakarításukra kedvező volt az időjárás. Csak a szőlő és gyümölcstermésünk áll igen sokkal a tavalyi mögött, mert míg gyümölcsünk ugyszólván semmi sem lesz, addig a szőlő is csak feltermést igér.

Az ország majd minden részében duló elemi nagyobb csapások megyénk területét megkímélték, mert tekintve a szórványos kisebb jégverésektől, egyéb jelentékenyebb elemi csapás elő nem fordult.

Még a vármegyét két oldalról határoló és árvizivel gyakorta jelentékeny károkat okozó Tisza folyó is megkímélte ez évben gazdaközönységünket, amennyiben a kedvező tavaszi hó olvadás mellett partjait meg nem hágta.

Allataink egészségi állapota eltekintve a nyírbori takonykór és a sertésvész újabb és erősebb kitérésétől, türhető. A sertésvész ellen gazdáink nagy része igénybe vette a Nagyméltóságú földművelésügyi minisztérium által díjlanul oltás végett rendelkezésre bocsátott vérsávot, de sajnos nem nagy eredményel.

Veleményem szerint az eredménytelenség oka az oltó anyag rossz előállításí módjában keresendő.

A termények értékesítésénél előbb igen nagy és magas árak, majd rendkívüli és indokolatlan áresökkenés mutakozott.

Nagy fáradságot és munkát okozott törvényhatóságunknak a munkások között az év elején nagymérvben fellépő szociálismus. S bár szorongva nézett minden gazda az aratás mikénti lefolyása elé, mégis Istennek hála az minden baj és fennakadás nélkül ment a legnagyobb rendben keresztül, munkásaink elég szépen is kereshettek, takarékosan más keresettel pótolva, gondatlanul meg is élhetnek, s így remélhetőleg a nyugalom állandó marad.

A közoktatásügy terén előfordult nevezetesebb eseményekre vonatkozólag a következőket jelentem.

A tanköteleseknek összeírása évről-évre mind pontosabban teljesítettik. Az iskoláztatás vármegyé szerke kielégíthetőnek mondható, — a mulasztások csekély kivétellel, —

val, gyümölcsössel, es egész úton részt jutattak abból a szerencséből, hogy a sváb nyelv rejtett kedélyességét élvezhessük. — A szegény térjek pedig, a kik mint valami házajró lelikek utazgatnak naponként ide-oda s ezt nyaralásnak nevezik, kiszorultak a folyosókra és csöndesen visszakivágták azt az időt, mikor nem kell faluzni.

Es erre alszunk egy hetet.

A következő szombatban az jut eszembe: hohó, hiszen én nyaralni akarok Budapesten s hegymászás gyanánt föllépek a

Gellérthegyre.

Valahogy rossz hangulatban vagyok és folyton problémák gyötörnek. Ez rontja el legutolsó nyaralási kísérletemet is. — Az a két kérdés bánt szüntelen, hogy mért szíjják az emberek a levegőt Pesten és mért nem rágnak, mikor az oly sűrű, hamuszínű füsttel van tele, hogy a városból innen a hegytetőről semmit se látok. A másik nehéz probléma pedig, hogy miként taszítottak innen Gellert pőspókót a Dunába, mikor a folyót a hegytől igen széles országút választja el?

Ezeken még másnap is tórtam a fejemet, mikor végig csodáltam a Svábhegyen Budapest nagykereskedőinek és nagyiparosainak nyaralóit. E napon újabb bosszuságom volt, nem tudtam ugyanis megmagyarázni magamnak, hogy ezt a szép Züligézet mért nevezik így, mikor az nagyságánál fogva éppen nem züg, zügni is csak vasárnap szokott.

Ez azon meggyőződéshez vezetett, hogy Budapesten minden sok kiránduló hely daczára nem lehet jól nyaralni.

Es aludtam tovább a következő szombatig. Büszke volnék rá, ha Önnél, Szerkesztő úr, hasonló hatást sikerült volna elérnem. *)

Z.

*) Nem sikerült. Sőt ellenkezőleg!

miután azoknak oka ruhállanság, szegénység stb. igazoltattak. A községek bár még sok a kívánni való, ez irányú kötelességeiket mind pontosabban teljesítik.

Az iskolák jók. A tantermek tulzsufolt-ságának megszüntetése céljából új iskola építettett Sényőn, az építkezés folyamatba helyezettett Tornayos-Palczán. kótaji szőlőskertben és Pusztá-Bánházán. A kisvárdai állami iskolának 4 tanteremmel és egy tanítói lakással leendő kibővítése vallás köz-oktatásügyi m. kir. miniszter ur Ó nagyméltósága által engedélyezettett, ugyancsak Ó nagyméltósága által Kérszen, Nyir-Adonyban, Vencsellőn, Kótaji szőlőskertben és Papon állami iskoláknak szervezése engedélyezettett.

Gazdasági ismétlődő iskola 6 volt működésben u. m.: T.-Büdön, Dombbrádon, Timáron, Nyir-Baktán és Búd-Szent-Mihályon kettő.

Az elmúlt félévben 13 új gazdasági ismétlődő iskola szervezése lett előkészítve, a mennyiben azon községeknek kötelekéből, melyek erkölcsi és anyagi támogatással a gazdasági ismétlődő iskola letesítését jegyző-könyvileg lehetővé tették, illetőleg biztosították, 13 községből akadt elő tanító, ki a szak-tanfolyamra leendő kiképesítését kérelmezte, s a ki kiképesítésénél és működésénél jogva arra minősítettett. — A folyó évi szak-tanfolyamra azonban ezek közül csak kettő vételven fel, több szakképesített tanító hiányában csak Nyir-Bátorban és Sényőn lesz egy-egy ilyen iskola létesíthető.

Az általános tanítói hiány még mindig érezhető, úgy, hogy a kiirt pályázatok meddő-sége miatt még mindig — bár kevesebb — lelkesítanító van működésben, sőt az oktatás-ügy érdekében ezek közül három (u. m.: a keeki, tiszta-szent-mártoni és cseresep-kenézi) állami segélyben is részesül.

Fegyelmileg két tanító lett áthelyeztetésre és egy elmozdításra ítélve, az illetékes egyházmegyei főhatóság által. Mind a három ítélet a magas közoktatásügyi kormányának jóváhagyását megnyervén, jogerős lett.

Zugiskola két esetben lett a járási fő-szolgabírák útján bezárva. Egyik Kemecsen, a másik Bács-Aranyoson.

A tanítói fizetések kiegészítésére a le-folyt félévben a következő tanítói állomások-nál, a következő államsegélyek engedélyez-tettek:

Keeken ev. ref. 147 frt, Pusztá-Dobos róm. kath. 74 frt, Kis-Léta ev. ref. 62 frt, Rakamaz róm. kath. 200 frt, Pthrűgy róm. kath. 30 frt, Thass róm. kath. 60 frt, Bő-köny ev. ref. 240 frt, Bogat ev. ref. 200 frt, Ór-Ladány ev. ref. 371 frt, Nyir-Bélték gör. kath. 93 frt, Zalkod róm. kath. 60 frt, Timár gör. kath. 149 frt, Nagyfalú róm. kath. 100 frt, Lorantháza ev. ref. 206 frt, Kótaj gör. kath. 100 frt, Bezdöd róm. kath. 100 frt, Besenyőd ev. ref. 112 frt, Berczel róm. kath. 107 frt, Mártonfalva ev. ref. 74 frt és Vaja ev. ref. 380 frt, összesen tehát 20 iskolánál 2865 frt.

Kisdövényda községi jelleggel Újfehértón szerveztett. — A többi erre kötelezhető községgel szemben az eljárás folyamatban van.

Végül van szerencsém mint méltánylást és elismerést érdemlő körülményt tiszteletle-jesen bejelenteni, hogy a vármegyénkben fellépett erős socialistikus mozgalmakkal szem-ben a vármegyei tanítói karának tagjai, da-czára sok ese nehez helyzetüknek, nem-csak hogy tapintatos, passiv magatartást ta-nusítottak, de sőt adott alkalmakkor annak mérséklésére és korlátozására legkészségeseb-ben befolytak.

Hirek.

Olvasóinkhoz!

Ámbátor a nyomdai és hírlapirodalmi szokásoknak megfelelően, a „Nyiregyháza” homlokán ez év január hava óta ott díszel a „II. évfolyam,” a megindulása óta második évfolyam első számát ezuttal veszik olvasóink.

E számunkkal lépünk a második évbe.

És mi ez év első számában sem mon-dunk egyebet, mint amit legelső számunkban mondtunk. Nem ígérünk többet, de keve-sebbit se. Azt az egyet azonban külö:ösen hangsúlyozzuk, hogy ezutánra is az lesz leg-több törekvésünk, a: i eddig is volt: olvasóink hozzánk fűződő igényeinek legjobb tudásunk és akarattuk szerint való kielégítése.

Es ezzel szemben azt kérjük ezuttal is olvasóinktól: segítsenek bennünket szándé-kunk megvalósításában jóakarátú támogató-sukkal!

Az új évfolyamban ismét egy új állandó rovattal növeljük lapunk tartalmát. Buda-pesti rendes levelezőnkől, kinek eddig rend-szerint minden hónapban jelent meg egy-egy szellemes levele tárczarovatunkban, ezután minden számban közlünk — természe-tesen rövidebb — leveleket, melyek részére a „Hirek” és az „Apróságok a hétről” című rovatok között nyitunk helyet. Ezeknek elsője jövő számunkban jelenik meg; jelenvaló számunknak még tárczarovatában olvasható ugyan ő tőle visszaemlékezés az elmúlt nyári szezonra.

Többi rovataink is megmaradnak. *Vezércikkjeink* után — amelyeknek aktu-ális voltára különös gondot fordítunk — kö-zöljük a hivatalos természetű híreket és tu-dósításokat.

Ezek után még rendszerint legalább egy, de többnyire két sőt három *csikk* követke-zik a „Hirek” előtt.

Hirrovatunkban gondoskodunk arról, hogy ne csak a helyi és megyei események-ről közöljünk megbízható tudósításokat, ha-nem a szomszédos vármegyék olvasóinkat érdeklő eseményeiről is.

Az „Apróságok a hétről” című rovatunk-ban a legközelebbi napok vidámabb esemé-nyeit írjuk meg tréfás modorban.

Csarnok rovataunk a szépirodalom részére tartjuk fent, míg *Tárca* rovataunkban arra törekszünk, hogy az lehetőleg megfeleljen a tárca eredeti rendeltetésének. Végül a „Kü:ön-félék” rovataiban általános érdekű, de egy-szersmind tanulságos dolgokról emlékeznünk meg, ékként is változatosabbá óhajtván tenni lapunkat.

Ez lesz programunk a külsőségek tekin-tetében a jövőben is.

Kérjük előfizetőinket, kiknek előfizetésük lejárt, hogy azt idejekorán megújítani szí-veskedjenek.

Az előfizetési árak lapunk homlokán olvashatók.

— **A király nevenapja.** Október 4-ikén, Ő felsége nevenapján délelőtt 9 órakor a helybeli róm kath. templomban ünnepi is-tenítiszteletet tartott, a melyen a vármegyei, városi tisztviselők, az állami hivatalno-kok és a katonai tisztikar testületleg meg-jelentek.

— **Kuriához beosztott táblabíró.** A debre-czeni kir. ítélőtábla bírói karának egyik jeles tagját, *Danilovics Elek*t az igazságügyminisz-ter a királyi kuriához kiegészítő bírónak nevezte ki.

— **Egyházkerületi közgyűlés.** Kiss Aron püspök és gr. Degenfeld József főgondnok november 2. és következő napjaira tűzte ki a tisztántúli ev. ref. egyházkerület őszi köz-gyűlését. E közgyűlésnek fontos tárgyai lesz-nek, úgy egyházkormányzati, mint iskolai tekintetben. A tanítói fizetések rendezéséről szóló 1894. évi 20. t.-cz. által megállapított korpótlék tárgyában, az elutasított egyházak, egyházmegyékent a kerületi gyűléshez fordulnak. A debreczeni főiskola tulnépessége, a tápintézet bővítése, a párhuzamos osztá-lyok rendezése, az elemi iskola kitépitése, az internátus létesítése, melyek felett a most szervezett igazgató tanács tanácskozni fog, tárgyai lesznek e közgyűlésnek. Épen ilyen fontos lesz a kebelbeli középiskolák ügyeinek

elintézésére hivatott egyházkerületi tanügy i bizottság szervezése.

— **Aljegyző választás.** A Nyiregyháza városánál újonnan szervezett második aljegyz-ői állás a múlt hó 29-dikén, csütörtökön töltötte be a választás útján. A választó kép-viseleti közgyűlésen *Mikecz János* alispán elnökökt, kit küdötltség hívott meg a köz-gyűlés vezetésére. A választás eredménye az, hogy három pályázó közül *Öltsényi Ödön* választott meg egyhangulag.

— **A főgimnáziumi ifjúság** Bessenyei ön-képző köre már megalakult. E nagy hivatású ifjúsági kör elnöki tisztét az idén is *Porubszky Pál* tanár ur volt szíves elvállalni, kinek buzgó és lelkes vezetése alatt érte el az önképző kör azt a figyelemre méltó nívaut, amely a legkésebben szóló díszét a kör vezetőjével szemben. Az alelnöki helyre *Tóth László* VIII. oszt. tanuló választották meg. Titkár lett *Hudák János* VIII. oszt. tanuló, főjegyző *Baruch Ernő* VIII. oszt., jegyző *Milotay Ist-ván* VII. oszt., pénztárnok *Mészáros Gyula* VII. oszt., háznagy *Helldy Ferenc* VIII. oszt., könyvtárnok *Baumán Jenő*, *Tóth Gyula* VIII. oszt., *Buday Géza* VII. oszt., *Victórisz Dániel* és *Lerner Sándor* VI. oszt. tanulók. — Megalakult már a főgimnáziumi torna-kör — *Gally Lajos* tornatanár és a dalkör, *Santróch Alajos* karmester vezetésé alatt. A mar több év óta fennálló ifjúsági zenekör a napokban fog szervezkedni.

— **Áthelyezés.** *Horváth Miklós* tiszta-lóki kir. járásbírósi aljegyző saját kérelmére a beregszászi kir. törvényszékhez helyeztetett át.

— **Választások a vármegyén.** Az Elek Béla nyugalomba vonulásával megüresedett, valamint egy újonnan szervezett szolgabírói állás az őszi rendes közgyűlés első napján október 11-én fog választás útján betöltetni. Ugyanakkor töltik be az újonnan rendszere-sített első aljegyzői állást, valamint az eset-leg előléptetés folytán megüresedő álláso-kat is.

— **Bokréta ünnepély.** Az épülő várme-gyei kózkórház bokréta ünnepélyét, amely az országos gyász miatt eddig nem volt megtartható, mint értesülünk október hó 9-dikén délelőtt 11 órakor fogják meg-tartani.

— **Eljegyzés.** *Gleichmann Samu* hely-beli kereskedő tegnapi délutáni eljegyzé-sét *Gross Sámuel* Hajdú-böszörményi keres-kedő kedves leányával *Gizellával*.

— **A városi tisztviselők nyugdíj ügye.** El-vegre révé ér a városi tisztviselők nyugdíj ügyének sokat hányt-vetett hajója is. Az erre vonatkozó szabályrendelet a törvény-hatóság jóváhagyásával ellátva visszaérkezett a városhoz s a tanács elhatározta, hogy ja-nuár eisejével a szabályrendelet határozma-nyait életbe lépteti. Addig megteszik a szük-séges előkészítő lépéseket, s mint értesülünk még november hó folyamán összegyűjtik a most szolgáló tisztviselők és alkalmazottak életkorára szolgálati idejére vonatkozó ada-tokat.

— **A kövezés fejlesztése.** Az alföldi vá-rosek egyik legterheesebb, legköltségesebb földadata tudvalegőleg az utcák kiköveztetése. A követ messze földről kell szállítani, s épen ezért majdnem teljesen igaz az a mondas, hogy az ilyen városokban, mint például Nyir-egyháza, olyan drága mulatság a kövezés, mintha rézpénzrel volna kirakva. Nyiregyháza az utóbbi évtizedekben a kövezés terén is igen sokat halad. Legtöbb utcaja azonban még mindig teljesen nélküli a kövezést. Sőt olyan utcák mindenike sincs egészen, de vannak, amelyek egyáltalán nincsennek kikövezve, amelyek a városból kivezetnek s amelyeknek végén kövezetvémet szednek a bejövő idegen fogatok és állatok után. Ennek oka azonban legfőképpen az, hogy a kövezet-vám-jövedelemből nemcsak nem telik a to-vábbi kövezésre, de még az eddigiek költsé-geinek jó részét is a házi pénztár fedezi. Ez a körülmény indította a várost arra, hogy a kövezetvám jövedelmét növelendő, egyrészt a

vám-díjtelek emelését, másrészt a vasuton érkező és elszállított áruk utáni követelést a vámszedés engedélyezését kérelmezte. — A kereskedelemügyi miniszter mielőtt a városnak a vármegye és a debreczeni ipar és kereskedelmi kamara által is támogatott kérelme felett érdemlegesen határozott volna, felhívta a várost, hogy a legközelebbi években végrehajtandó utakközvetési munkálatokról programot állítson össze. Ezt a programot a mérnöki hivatal immár összeállította és kidolgozta. A program szerint legközelebbi öt év alatt és pedig a miniszter által tanácsolt módon, vagy is a követelvény jövedelmének terhére felveendő költségen utján azok az utak volnának a vámsorompók kiközvetítők, amelyek a városból kivezetnek. Így a vasuti-út, a szent-mihályi-, kótaji-, Kossuth-, pazonyi-, selyem-, orosi-, debreczeni- és a szarvas-utczák Ezeknek összes költségei — beleértve a vasuti-út költségeit is — mintegy 300,000 forint tennék ki. A mérnöki hivatal által kidolgozott programot a tanács a pénzügyi és gazdasági szakosztályival együttesen tárgyalás alá vévén, tanulmányozás és javaslatétel céljából egy székebb körű bizottságnak adta ki, mely bizottság az tárgyalás alá vévén, kivétel elfogadhatónak ajánlja, kivételhez, illetve a felveendő költségen törlesztéséhez azonban szükségesnek találja, hogy a már a miniszteriumot egy ízben megjárta vámtarifái tetelei magasabbra tessenek. Ez a kérdés valószínűleg a jövő héten tartandó közgyűlésen kerül a képviselőtestület elé.

— **Mátészalka halottja.** Berger B. njámin nagybírtokos, aki a zsidó hitközségnek sok éven át volt elnöke, tegnapelőtt nyolcvanhat éves korában meghalt. Az elhunyt igen sokat küzdött a magyarosításért és a szegényeknek is nagy pártfogója volt. Nagyszámú rokonság gyászolja. Temetésén az egész környék intelligenciája jelen volt.

— **A debreczeni ev. ref. főgynasium növendékeinek létszáma.** A debreczeni főiskola gynasiumába az idén 777 rendes növendék iratkozott be, illetőleg vétettetől föl, mert beiratkozni még legalább is 100-zal több akart volna, de párhuzamos osztályok hiánya miatt többet elhelyezni lehetetlenség, így is minden osztály tömve van a modulhatatlanságig. Némelyik a törvény által különösebb esetekre megszabott létszámtól (68) 10-zel, sőt 12-vel is meghaladja. Ime a létszám osztályonként: I. A) 80, I. B) 72; II. A) 70, II. B) 65; III. A) 53, III. B) 45; IV. A) 58; IV. B) 49; V. o. 70, VI. o. 78, VII. o. 71, VIII. o. 66. Az idei létszám még a tavalyi óriási számot is 11-el haladja túl, s ezen felül még a kimaradtak száma ugyszólván egész légió.

— **Beretvával ölte meg magát.** Domján József dohánnyövedeki tisztet csak mintegy három hónap óta helyezték át S.-A.-Ujhelybe a budai dohánnyárból. A 28 éves fiatal ember, komoly, szolid viselkedésű s kötelességek szorgalmas, lelkiismeretes teljesítésével első percztől megnyerte felebbvalóinak megelégedését és becsülését éppugy, mint alantasainak tisztelést s ragaszkodását. A jóra való fiatal tisztviselő a mult hét elején rosszul lett s ebből a rosszulletéből mihamarabb orvászorvosokhoz fordult, még pedig oly súlyos lefolyással, hogy a beteg időnkint magán kívül való állapotba jutott. A mult hó 28-án kora reggel, amint apólonéja egy percznyi időközrel a beteg szobájába visszatért, megborzáva látta, hogy a beteg, vérében fagyva vonaglik. A szerencsétlen azt az őrizetlen kis időt használta fel tette elkövetésére. Addig, az irosztal fiókjából elővette borotvaját, a melylyel fölívagta karjain, lábain és nyakán az ütőereket, úgy, hogy néhány percz alatt kiszenvedett. Hogy beszámíthatatlan állapotban lett öngyilkossá, bizonyítja az is, hogy egy szüleihöz intézett összefüggés nélküli levelet hagyott hátra.

— **A nyiregyházi—vásárosnaményi h. é. vasut előmunkalati engedélyére,** Vidovich Menyhért, a vármegyétől a vasut céljaira

174.000 forint segélyt kér. A vármegye a jövő héten tartandó őszi rendes közgyűlésen határoz a segély dolgában és pedig tekintettel arra, hogy ezen vasut nem létesítéssel eseten a vármegyét az a veszély fenyegeti, hogy a Kis-Várda, Mátészalka, vagy Nyír-Bátor között tervezett vasut a vármegye keleti részét teljesen elszakítaná a vármegye testétől, akár csak a debreczen—büd-szent-mihályi vasut Büd-Szent-Mihályt, vagy a debreczen—tisza-polgári vasut Tisza-Polgárt, a közgyűlés bizonyára talál módot arra, hogy ennek a vasutnak a sorsát biztosítsa.

— **Tanítói értekezet.** A szabolcsmezei általános tanító-testület nyiregyházi járásköre október hó 1-én tartotta az évi rendes közgyűlést, Horváth István járásköri elnök elnöklése alatt. Az elnök és tisztikaron kívül részt a városi, részint pedig a vidéki tagtársak közül jelen voltak mintegy 21-en. Elnök az egybegyűlt tanfőrfakat és nőket szívvelyesen üdvözölve, az ülést megnyitotta. Első pontul a mult ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése következett volna, minthogy azonban az 1897. évi december 22-én tartott közgyűlés 7-ik a. határozatához híven elnök a nevezett közgyűlés jegyzőkönyvét egy arra kiküldött hitelesítő bizottság által időnyerés szempontjából már jó eleve hitelesítette, — így sorrend szerint *Lengyel József* nyiregyházi tanító által még 1897. évi december hó 22-én tartott „Bizalom, önbizalom” cz. dolgozatára tett megjegyzések és bírálatok felolvasása következett. A kimerítő és talpraesett bírálatok kapcsán előadó: *Lengyel Józsefnek* jegyzőkönyvi köszönet szavaztatott s egyszeremint elrendeltetett nevezett műnek a szabolcsmezei általános tanító-egyesületi közgyűlés elé való felterjesztése. Ugyanakkor „Az igazságról” ifj. Szabó Endre nyiregyházi tanító által tartott sikerült műre vonatkozó bírálat még be nem érkezett, így ez uttal tárgyalanná vált. — Az értekezet második pontját képezte *Lengyel József* nyiregyházi tanítónak „Jellemfejlesztés, jellemzés” című felolvasása, mely dolgozat Bánis Menyhért, Délezegh Sándor s többek által megbíráltatván, értekezőnek felolvasásáért jegyzőkönyvi köszönet szavaztatott. — Erre következett *Bán Lajos* nyiregyházi tanítónak „Az engedelmesség, mint az akaratképzésnek akadály” című tételről tartott felolvasása, mely dolgozatra a bírálat nyomban és kedvezően megtételvé s annak kapcsán értekező *Bán Lajosnak* jegyzőkönyvi köszönet szavaztatott. — Az egyesületi közgyűlésre vonatkozó központi választmányi határozat feletti intézkedés akként oldatott meg, hogy Kubaecska István, Lengyel József és Schön Daniél tanítók együttes működésére bizatot a nagy gyűlés napján érkező vendégek fogadtatása és elszállásolása. A járáskör kebelében alakult „Önszegélyző egyesület” állapotáról szóló jelentés tudomásul vétettet. Az egyesület tisztikarának tagjai újból egyhangulag választattak meg.

— **A Nyíröz-szabolöz társulat érdekeltsége** f. évi október hó 21-én délelőtt 10 órakor Nyiregyháza, a társulat hivatalos helyiségében őszi rendes közgyűlést tartja, a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki előterjesztés. 2. A nagyim-főtságot magyar földművelésügyi magyar királyi miniszter ur intézményeinek bemutatása. 3. Az 1897-ik évi számadatok megvizsgálására kiküldött számvizsgáló bizottság jelentése. 4. Az 1898. évi számadatok megvizsgálásával megbízandó számvizsgáló bizottság jelentése. 5. Az 1899. évre szóló költségvetés megállapítása. 6. Az 1899. évre érvényes árvédelmi szabályzat megállapítása. 7. A Tiszavölgyi társulat a közgyűlésre a szabályozó társulat képvisellete iránti intézkedés. 8. A szabályozó társulat néhány ingatlanágának eladhatása iránti intézkedés. 9. A szavazás, a jogerős haszonarányos kules alapján a 1-98. évre összeállított szavazati lajtrom szerint fog gyakoroltatni. Az érdekeltségi képviselők két tanu által előttemeztet meg hatalmazó leveleiket a közgyűlés megnyitása előtt, a társulati igazgatófőmőnök kezéhez sziveskedjenek letenni.

— **Ujságírók sorsjátéka.** Tudvalevő, hogy a Budapesti Ujságírók Egyesülete saját segítő alapjának gyarapítására nagyszabású tárgysorsjátékokat rendez. A sorsjegyeket a napokban bocsátották forgalomba és máris óriási mennyiségben kelttek el. A díszes kiállítású sorsjegyek minden bankházban, pénzintézetknél, pályaudvaron, hajóállomásoknál, dohánnyövedés és nagyobb hivatalban kaphatók és pedig darabonként egy koronáért. A sorsjátéknak hat húzása lesz és minden sorsjegy mindegyik húzása érvényes. — Az első húzás 1899. január 4-én, az utolsó 1899. február 21-én lesz. A főnyeremény 100,000 korona érték. — A főnyereménnyel kívül összesen 2475 nyereményt sorsolnak ki 250.000 korona értékben. A főnyereménnyel kívül öt 200,000 koronás melléknyeremény van. A nyereménytárgyakat a sorsjáték kezelősége kívánatra 20% levonással készpénzben visszavásárolja. — Mondanunk sem kell, hogy ilyen kedvező feltételek mellett Magyarországon még alig rendeztek sorsjátékokat és kétségtelen, hogy a közönség a sorsjegyeket már jóval az első húzás előtt elkapkodja. Épen ezért nagyon is ajánlatos, hogy mihamarabb vásárolja meg mindenki a maga sorsjegyét. A húzások feltétlenül azok a napokon fognak megtartatni, a melyek a húzásra meg lettek állapítva. Ez szintén egy okkal több arra, hogy a közönséget vásárlásra serkentsük, hogy esetleg meg ne történhessék, hogy az, a ki sorsjegyet akar venni, már elkéselt és sorsjegyet sehol sem kaphat. A sorsjáték kezelősége gondoskodott arról, hogy az ország legkisebb községeiben is kaphatók legyenek a sorsjegyek, ha azonban mégis megtörtént volna, hogy valamely helységbe nem jutottak el sorsjegyek, ez esetben forduljon bárki akár szóval, akár írásban a sorsjáték kezelőségekhez (Budapest IV., Kossuth Lajos utca 1. sz.)

— **Az utolsó évnegyed.** Október elsejével a folyó év utolsó negyede is bekövetkezett, a városi adóhivatal ezuton is figyelmeztetett az adófizetőket, hogy immár a folyó évi egész adórtóztatás esedékessé és fizetendővé vált. Igyekezzenek tehát azt a saját jól fel-fogott érdekükben mielőbb befizetni, nehogy kamattal és végrehajtási költségekkel legyenek kénytelenek megpótolni. — Egyidejűleg arra kéri a városi adóhivatal a fizetni számdéközokat, hogy a városban lakók lehetőleg hétfőn, kedden, továbbá csütörtökön és pénteken teljesítsék a fizetéseket, minthogy a szerda és szombat napokon a tanyán lakó adófizetők tömegesebb jelentkezése folytán a pénztári hivatalban és a könyvecskéki kiállítás körül olyan torlódás támad, hogy a fizetések e napokon csak tetemes idővesztéssel, vagy egyáltalán nem teljesíthetők.

— **Névváltoztatások.** Weisz Ármán kisvárdai lakos vezetéknevének „Vas”-ra. Náhari János thuzséri lakos „Nádai”-ra, Dietzel Ödön kemecsei lakos „Denes”-re, Kása Gábor bezdédi lakos „Szoboszlai”-ra, Rothmann Ábrahám kisvárdai lakos „Radó”-ra, Pernál Mihály nyiregyházi lakos vezetéknevének „Pénzes”-re kért átváltoztatása belügyminiszteri rendelettel megengedtetett.

— **Mozgó fényképek.** Edison egyik szórakoztató érdekes találmányát fogja *Kővári M.* fővárosi electrotechnikus bemutatni Nyiregyháza, a színházban, szombaton és vasárnap. A mozgó fényképek, a villamos fény alkalmazásának egyik rendkívül érdekes módja, amely gyönyörködtet a mellett, hogy ugy is leköti a szemlélő figyelmét, mint tudományos természettani kísérlet. — Kővári M. ur egyike a leghivatottabb bemutatója a mozgó fényképek találmányának. Ő szórakoztatta a Viskisvári közönséget 42 estén át ügyes mutatványával s bizonyos, hogy látogatóinak nálunk is élvezetes estét fog szerezni. Három előadás lesz. Az egyik szombaton este 8 órakor, a másik gyermek előadás vasárnap délután 5 órakor, a harmadik előadás más-más programmal tartatik. H. lyarak: Páholy 2 ft

50 kr., támlásszék 60 kr., erkély 40 kr. Jegyeket Jakobovics Fanny dohánytözséjében lehet — előre is váltani.

— **Szüret.** Folyik vigan a szüret, s habár a szőlőgyökök nem is ontják oly nagy mennyiségben a bort, amint azt 2-3 hónappal ezelőtt reméltük, mégis lesz annyi borunk, hogy jut belőle a németnek is, a lengyelnek is. Középmínőségű és mennyiségű termésünk van. s az általános mutatkozó nagy kereslet a bor árát 15-25 kr. között emelte föl.

— **A genfi merény et után.** Barsvármegye törvényhatósági bizottsága elhatározta, hogy Magyarország szeretett királynohőnek elhunytá fölötti fájdalomából kifolyólag megtöréssel akarván élni, feliratot intéz a képviselőházhoz az anarkisták ellen létesítendő törvényre vonatkozólag. A törvényhatóság azt indítványozza, hogy az anarkistákat, mint az emberi társadalom kínóveseit, továbbá mindazokat, kik azoknak segélyt nyújtanak, vagy anarkista iratokat szerkesztenek s anarkisták céljaira gyilkos eszközöket gyártanak, a törvény halál, esetleg életfogytiglan tartó fegyházzal sújtja, s ezen ítélet végrehajtása céljából az egész országban ragyónítelő bíróságokat szervezzenek. Egyben indítványozza azt is, hogy Magyarország hallhatatlanná vált védangyala iránt érzett rajongó kegyelele iránt jeleül a magyar nemzet ama épületét; melyben a királyné utolsó óráit élte, megvegye, s mint szentelt kegyházat megőrizze. Továbbá országos költségen Budapesten fogadalmi templomot építsenek, melynek üvegfestésű ablakai árpádházi szent Erzsébet és boldogult Frz-ét bet királyné páros képei ékesítsék. Végül csatlakozásra hívja föl az összes társörvényhatóságokat, s kéri, hogy feliratát hasonló szellemű felirattal támogassák.

— **A debreczeni vasuti műhely benépesítése.** A M. A. V. debreczeni gép és kocsijavító műhelye csak lassan, fokozatosan népesül be munkásokkal. Jelenleg még csak 370-400 ember dolgozik a nagy ipartelepen; ezeknek kisebb része közönséges napszámú, akiket helyből és a közeli vidékről toboroztak össze; másik nagyobb része szakmunkásokból, kárpitosokból, asztalosokból stb. áll. A szakmunkások legtöbbször a sátor-alja-újhegyi műhelyből helyezték át ide. De vannak Diós-Gyórról, Szolnokról, Budapestről is. Legnagyobb részt magyarországi honosok; de kerülnek köztük ausztriai származásúak is. Különben valamennyien magyar érzéseknek vallják magukat, a mit a köztük legujabban megindult némagyarosítási mozgalommal is bizonyítanak. A napszámúak 80 kr. napi munkabért kapnak, s minden hét emberre egy felvigyázó van rendelve, 1 frt 90 kr. napszámossal. A szakmunkások bére 1 frt 20 kr., 2 frt közt váltakozik, sőt egyes vezérmunkások 2 frt 50 kr. és 3 frtot is megkeresnek naponta. A munkaidő reggeli 6 órától esti fél 6 óráig tart, délen másfél órai pihenővel.

— **A magyar nyelvet és népnevelést Zemplésvármegyében terjesztő egyesület** szeptember hó 29-én választmányi ülést tartott, melynek tárgya volt első sorban az egyesület által most szervezett Zemplén közönségbeli ovónói állás betöltése s ez állásra a jelentkezett 7 pályázó közül Hlavathy Margit okleveles ovónó választatot meg. — Ezután tárgyalásra került az egyesület által jutalmazásra megszavazott 300 frt, továbbá az Andrassy-féle alapítvány 400 frtos kamatának miként leendő kiosztása, melynek során kimondatott, hogy az Andrassy-féle jutalmakat 100 koronás részletekben Bartha János cseleji állami, Hojkó Antal papinai, Balázs Mihály szinnai s Vargovics Mihály udvari rk., továbbá Kostyák János gk. Marikovszky Béla hardicsai ev. ref., Chotvács Mihály sókúti ág. ev. tanítók és öv. Dzubay Istvánné t. terebesi ovónó kapják. — Az egyesületi pénztárból jutalmazva lettek: Pethő János gálcsézi állami, Simkó Mária mádi állami, Mincsik Isma perbenyiki községi, Puha Demeter

nátafalusi, Gyömbér György izb.-hosszmezői, Braun Ágoston trauczonfalusi és Ragyak János szacsuri rk., továbbá Szabó Jozsef végardói, Gardos Mihály rákóczi, Fábán István abarai, Beki Endre hernád-németi és Bartha János sajó-kesznyéni ev. ref. tanítók 50-50 korona jutalomdíjjal.

— **Katángy-Naptár.** Karácsonyra nagy irodalmi ujdonság készül: a Katángy-Naptár, melyet Nagyságos Katángy Menyhert országgyűlési képviselő ur, a Naplóbírói bizottság tagja, irt és szerkesztett, választási költségeinek részben való behozásának tekintetéből. Az „Országos Hirlap” megszerezte a jeles hazafitól kizárólag előfizetői részére s mindazoknak, akik most előfizetői lesznek, bérmentve ajándékolja küldi karácsony hetében. Ki ne ismerné nagynevű írónk Mikszáth Kálmán pompásan megrajzolt alakját, Katángy Menyhert? Mikszáth páratlan humorának, éles szatirjának és nagy megfigyelő tehetségének ez egyik legkiválóbb alkotása, mely az olvasóközönségnek már eddig is ritka gyönyörűségére szolgált. Kétségtelen, hogy Mikszáth geniúza ez újabb alkotásában is tul fogja szárnyalni a várakozásokat s a Katángy-Naptárral oly művet ad a közönség kezébe, melyhez fogható nincsen a magyar irodalomban. — Az „Országos Hirlap” kiváló ízlésének és a művelt magyar olvasóközönség iránt való előzékeny figyelmének adja tanuságát az által, hogy e naptárt küldi szet előfizetőinek karácsonyi ajándékol.

— **Mézvárs és mézközetítés Budapesten.** A magyar országos méhészeti egyesület, a földmívelésügyi miniszter támogatásával a mult évben Budapesten, a Közelken mézértékesítő bizottságot létesített, egyrészt oly czéllal, hogy legyen az országban egy olyan mézbévasárlási forrás, a hova a mezkedelő közönség mindenkor bizalommal fordulhat, ha hamisítatlan, jó minőségű mézet kíván vásárolni, másrészt pedig, hogy a magyar méz részére a külföldi piacokat meghódítsa és hogy méheszeink, főként a mézpiacpon járatlanabbak, ne legyenek kénytelenek méhtermelvényeiket potom áron vesztegetni. A méhészet ugyanis az utóbbi évtizedben óriási lendületnek indult; a lendület jóval nagyobb arányokat öltött, mint a mézfogyasztók számának szaporodása, úgy hogy az utóbbi időben rendszeren nagyobb volt a mézpiacpon a kínálat is, mint a kereslet, a minek természetesen érzékeny árhanlyatlás lett a következménye. Ezen, a magyar méhészetet veszélyesen fenyegető bajon segítettő, az országos méhészeti egyesület, a fentemlített mézértékesítő bizottságot létesítette, oly szervezettel, hogy a méhészközönség sem költség, sem koczázat nem háramolhat méze értékesítésénél és mégis igen tisztességes árakat képes elérni, ami ugy vált lehetségessé, hogy a bizottság összes tagja — csupa tekintélyes társadalmi állású tagja az egyesületnek — az ügy iránti lelkesedésből, nem csak az összes teendőket vállalta el, minden díjazás nélkül, hanem még a szükséges raktári helyiségeket is ingyen bocsátotta rendelkezésre, úgy hogy csupan a kezelési és hirdetési költségek fedezendő, a melyek nagy forgalom mellett csak egy igen csekély százalékát képezik az eladott méze árának. A bizottság rövid másfélvi fennállása óta igen szép lendületnek indult és nem csak a méhészek és a magyar vevőközönség bizalmát nyerte meg teljesen, hanem a külföldi piacokon is gyorsan tért hódított, úgy hogy ma már igen tekintélyes mézmennyiségek mennek kocsirakományzámmá külföldre és oly árak értenek el, a melyekkel a termelők teljesen meg vannak elégedve. A bizottság természetesen csak kifogástalan mézet vesz át és átvétel után azonnal fizet, sőt még szállító edényeket is ad díjmentesen. Ajánljuk a hasznos hazafias bizottságot megének méhészközönsége figyelmébe.

— **Egy jó házból való, megföldelő előképzettséggel bíró ifju irodai gyakornok felvétetik a „Julia gőzmalom”-ban.**

Színházi jelentés

és bérlet hirdetés.

Van szerencsém Nyiregyháza város és vidéke n. é. közönségét mely tisztellel értesíteni, miszerint jól szervezett dráma-, vigjáték-, népszínmű- és operette társulatom-és saját zenekarommal előadásaim sorozatát f. évi október hó közepén megkezdem.

Társulatom névsora a következők:

Ügyvezető: Halmay Imre igazgató-művezető, és népszínmű-rendező, Déry Béla, drámai rendező, Miklóssy Gyula titkár, Halmay István pénztáros és jegykezelő.

Szereplő személyzet: Nők: Halmayné Emma, operette- és népszínmű-énekesnő, Lé-vay Sárika, operette- és népszínmű-énekesnő, Juhászné P. Agnes operette énekesnő (kór-rista) és vigjátéki anya, Gőöz Aranka, szende és naiva, Tuboly Klementin, drámai és vigjátéki hősnő, Torday Beláné, naiva és énekesnő, Szepesi Paula, társalgási és anyaszínműnő, Tóth Erzs, Újvári Rózi, karénekesnő és tánczosnő, V. Serfőzy Ida, Déry Beláné, T. Bauer Mari, Gáspár Étel, Nagy Mari, kardalosnők és segédzsinéznők. — Férfiak: Halmay Imre társalgási jellem, Juhász Sándor népszínmű- és operette bariton, Déry Béla szerelmes bonvivant, Torday Béla tenorista, szerelmes, Baranyai Ferencz tenorista, Tisztay Miksa operette buffo, komikus, Nagy Gyula operette buffo, komikus, Szabó Ferencz, Mártoni Jenő, Keresztesi Sándor, Palotay Gyula, Nagy Kálmán, kardalosok és segédzsinészek, Váraday Aladár karnagy és énektanító és 6 tagból álló zenekar.

Műszak személyzet: Kozla Vince fődíszmester, egy segéddel, Csontó Lajos felelős kellekes és színpaloztató, Kiss Sándor kellekes segéd, Tantossy Ferencz főruhátárnok és szabó, Kozla Vinczéné jegyszédő és ruhatárosnő, Kerekcs Samu világító.

Ittműködésim ideje alatt következő művek kerülnek színpa:

Színművek és vigjátékok: Coullisset úr, A nőszabó, Feri kisasszony, Hűtelen, Nők barátja, Becstelének, Csaly meg edes, Csak párosan, Kis lord, A szókimondó asszony-ság, Willemers marquis, Az aranyember, Negyedik László, Aubriné asszony elvei, Haló-köcsik ellenőre. Énekes színművek és népszínművek: Az asszony verve jó, Kis madaram, Holtomiglan, Szép Darinka, Szókjünk, Ördög mátkája, Gyimesi vadvirág, Aranylucadalom, Ezer év, Jani és Juczi. Operettek: Kék asszony, Talmi herczegnő, Várás-gyűrű, Kertész-leány, Elevenőrdög, Királyfogás, Angot, Böregér, Lili, Tél és tavasz, Hoffmann meséi, Orfeus, Petaud király udvara, Kornevillai harangok, Pepita, Gasparone, stb.

Bérletfellelétek 20 előadásra:

Alsó páholy: rendes bérlet, vagy 20 bérletszelvény ára: 70 frt. Emeleti páholy: rendes bérlet, vagy 20 bérletszelvény ára: 60 frt. I-ső rendű támlásszék: rendes bérlet, vagy 20 bérletszelvény ára: 16 frt. II-ik rendű támlásszék: rendes bérlet, vagy 20 bérletszelvény ára: 12 frt. A bérletszelvények tetszés szerinti mennyiségben és bérleti előadásokra felhasználhatók, de mindannyiszor az azon napra érvényes jegyre délelőtti 11 óráig Jakobovits Fanny k. a. dohánytözséjében beváltandók.

A bérlet eszközlésével és a bérletpénzek feltételével Miklóssy Gyula színházi titkár bízottat meg.

Nyiregyháza, 1898. szeptember 26.

Kiváló tisztellel:

Halmay Imre, szinigazgató.

Apróságok a hétről.

Ez a hét a szüreték hete.

Amit a peronospora, meg ujabban a szőlőmoly meghagyott, azt most szedik és szűrők hordókba a szőlősgazdák.

Mikor a peronospora fellépett, terjedni, pusztítani kezdett, mindenki azt hitte: elérkezett a homoki szőlők végeszedelme is!

Csöndes rezignációval gondoltak arra a fe nyegető válságos időkre, mikor már csak hirtől fogják ismerni a vinkót is, épügy, mint az igazi „valódi” asszút, meg szomorodnit.

Sokan már boldogemlékű „Noé apánk”-at okozták, hogy ha már a filloxa irmagvát bevitte a barkedébe, legalább a peronosporát hagyhatta volna kívül!

Hanem Eclair, meg Vermorel urak, — ha ugyan urak — jóvöltából még is csak erőt vettek rajta.

És most vidám zenezőtől, jókedvű dalolástól hangosak a szőlőskertek.

Ámbátor az is bizonyos, hogy lehetnének hangosabbak is.

Hanem hát az eső nélküli augusztus, meg szeptember bizony nagyon megdézsmálta, sőt megfélezte a kilátásban volt szőlőtermést!

Annál jobb a minőség! — hangzik erre némi vizgatású ellervetés.

Jobb bizony annak, aki a saját szűrtjét issza!

De a minőség nem pótolja a mennyiséget azoknál, akik pénzért veszik az áldott nedűt.

Különösen, ha kocsmárosoktól veszik, akik tudvalevőleg a mennyiség hiányon igen könnyen tudnak segíteni és a jó bort még könnyebb fölereszteni is, mint a természetből fogva gyöngé, savanyu vinkót.

Szóval a mennyiség tekintetében gyöngé szüretnek a nem termelő fogyasztók isszák meg a levét.

Azaz, hogy a kutak levét isszák bizony szegények!

De hát ugy kell nekik. Miért nincs szőlőjük? Mért nem telepítenek, ha kész szőlőt nem vehetnek?

Hiszen a város a Himesen túl, a kótaji ut mentén megint kioszt egy darab földet szőlő alá?

Kioszt?

Igen is az! Erről meg talán egészen el is felejtkeztek a városnál?

Vasárnap a debreczeni biciklisták biciklizéseket rendeztek.

A nyiregyháziak közül is átrándultak néhányan — a reggeli vonattal.

Mert hát a bicikliző kitűnő közlekedési eszköz ugyan, de különösen kényelmesen lehet vele menni, ha az ember a vasuti állomásmánál feladja, maga pedig belehelyezkedik egy jó ruganyos üléstől másod osztályú kocsiába.

Az ekként való átrándulás oka egyéb-iránt a mult hét végén elvégre megeredt csözés volt.

Az átrándulók abban sem voltak bizonyosak, hogy a versenyeket megtartják-e? Megtartották.

Délelőtt a Derecske felé vezető sáros, csúszós országúton futották meg a 30 kilométeres távversenyt.

Futott benne Bauer Sándor is, a híres budapesti versenyző, aki a Budapest—Siófok közti 108 kilométeres versenyt is megnyerte szeptember 8-án az egész országból összeresegelt 360 versenyző között.

Ő nyerte meg a debreczeni távversenyt is, 1 óra és 9 perc alatt futván be a 30 kilométert, tehát 10 perccel több idő alatt, mint Szent-István napján a nyiregyházi távverseny győztese a debreczeni Rott János.

Igaz, hogy sokkal rosszabb uton futottak.

Rott a távversenyben nem futott. Egy héttel a verseny előtt trainirozás közben elvezett és olyan súlyos belső sérüléseket szenvedett, hogy nem engedték futni. Csaknem erőszakkal vették el tőle a gépet.

f Hanem a délutáni pályaversenyek közt a översenyben részt vett.

Pedig arról is minden áron le akarták beszélni, hogy ne kockáztassa magát és ne kockáztassa eddigi hírnevét, akit még soha se győztek le.

De Rott nem engedett. Futni és győzni akart, ha belehal is. Bauerrel került össze. akit ugyan már Nagy-Váradon három ízben vert le a nyáron, de aki azóta folyton trainirozta magát, több nagy versenyt nyert meg s aki állítólag egyenesen azzal a szándékkal jött le a debreczeni versenyekre, hogy Rotton saját otthonában vegyen revenche-ot.

Képzeltető a debreczeniek, de általában az egész nézőközönség izgatottsága, amelyel a verseny elé tekintettek, különösen tudva azt, hogy pár nap előtt a próbafutásokon a versenyben szintén részt vett debreczeni Körmenyi és Bakó ismétetlen megelőzték Rottot a czélnál.

Az alatt a tíz és fél perc alatt, amíg a pályát tizenöt-ször körülfutották, olyan izgalmat élt át a közönség, hogy igen sokan a szó szoros értelmében kimerültek, sőt rosszul lettek!

Bauer elővette a gyakorlott versenyzők összes fogásait.

Kéztében hátramaradt harmadiknak. — Engedte Rottot el. Aztán előre ment, hogy gyorsítsa a csapat futását. Majd ismét visszamaradt, hogy egy hirtelen nekiiramodással szökjön meg a többiektől.

Három ízben is megpróbálta a szökést, mindannyiszor eredménytelenül. A többiek egy pillanat alatt a nyomában voltak.

Az utolsó előtti körben aztán olyan öldöklő gyors iramot diktált, hogy Körmenyi és Bakó az utolsó kör közepén már mintegy 3—4 méterrel elmaradtak, de Rott mindentől közvetlen a nyomában volt.

A kanyarodónál már mellé került s az egyenesre fordulónál mindketten összeszedve minden erejüket, a legerősebb spurba csaptak át, amely alatt azonban Rott folyton nyomult előbbre, s a valósággal extázisban levő közönség leirhatlan lelkesedése közben egy keréknyi különbséggel nyerte meg a versenyt.

Magaért ezért a versenyért érdemes volt Debreczenbe bemenni!

A nyiregyházi kerékpár egyesület pedig jól tenné, ha a tél folyamán teljesen előkészítene egy gyakorló és versenypálya létesítését.

Nincs az a lövetség, amelynek látványossága és izgalma felérnének az ilyen pályaversenyekéivel. Ott különben is lelketlen állatok futnak sarkanytyu és ostor alatt, míg a kerékpárversenyekben lelkes lények mérkőznek ambíciójuktól sarkallatva.

Meg aztán lenne hely, ahol a kerékpározni óhajtó nők is megtanulnának és ahol a kerékpározók akár mindennap elszaladgálhatnának néhány óráig anélkül, hogy az utcákon, meg az országúton nyelnék a port és zavarnák a kocsiközlekedést.

GSARNOK.

Kemény koponyák*)

Irta: Mikszáth Kálmán.

Aki falun született, az meg nem szabadulhat a falutól, hiába tépi el az összes gyökereket, melyek odafojték, hiába fenéklük meg a városban, a falu utána jön, mint a kísértet és hívja haza maga után. Az eloltott gyertyával estéknként eltűnik a város sok ezer házával és ide jön a kiesiny falu akáczfaival, liceumkerítésével, eredeti vidám népével. Bizony én még most is annyit lakom falun, mint a városban.

Sőt többet; mert majd minden három-negy évben egyszer meglátogatom a falumat

*) A: Országos Hirlapból.

és akkor nappal is ott vagyok. Megnézem a házat, ahol születtem, idegen ember tulajdona, de szívesen lát. A család kis lánya (szép férjhez menő hajadon most már) rózsákat köt abból a többől a kertszögletben, amit még az anyám ültetett. Azok aztán beszélnek nekem olyan gondolatokat, hogy színlitig telik meg a lelkem velők, néha ki is csordul.

Megnézem a réteket, hát ugyanazok a margarethák nyilnak most is s betarkítják a nagy térséget, zöld páziton fehér csillagok, mint a hogy fenn a magasban, kék posztón fehér margarethák. A gyalogutak épen úgy mennek, úgy jönnek, mint azelőtt. Ez vezet a kenderáztatáshoz, amaz a szőlőbe, a harmadik a hidhoz. Leányok, menyecskék piciny lányomai mintázzák végig e kedves utakat.

Bejárom az erdőt, itt is egy ismerős fa, ott is egy. Boldog Isten, megint ott vannak a fészkek, amiket már egyszer kiszedtem, összeromboltam. Ugyanott azon a fán a hármas galy kezdődésénél, a régi madár-funduson. Az anyamadar ül ott a tojásokon. Ah, minden csudák közt a földön a legcsodásabb, hogy annak a madárnak a teste melegeit egy szép nyári hajnalon széthadszadnak a tojáshejak és apró eleven lények bujnak ki a tojásokból. A nap gazdagon löveli alá sugarait a fák levelein keresztül. Főnségis tűz ez is, de az anyai test melege mégis több, mégis szentebb, csodásabb, termékenyebb és édesebb.

Minden fa egy történet nekem. Ebből az odvasból mérhajt szétünk egyszer. Amott fogtuk a mókust. Erről esett le a Molnár Pali. Innen husz lépésnyire van az erdei forrás. Oda jártak az őzek inni. Most is oda járnak.

Minden a régi még, itt is, bent a faluban is. Mindent megnézgetek apróra s egy-két óra múlva, amint előtörnek az elhalványodott emlékek, egyszerre csak legyűrük az egész harmincz esztendőmet. Reggel még csak álom volt hogy én valaha itt jártam, itt éltem, most már a többi az álom, az az idő az álom, amit a világba hányódva föltöttem.

Meglátogatom az iskolát. Még most is elfog valami sajtószertű félelem a küszöbön, mikor belépek. Pedig már nincs itt a szigorú Tusnay András, mikor megfogta nagy bütykös ujjával a kis sovány kezemet, s úgy vezette köztve a tollat, mely bizonytalanul bolyongott a papíron, a míg a nagy B-t vagy a nagy F-et leírta, s akkor sem volt annak becsületes betűábrázlatja. Mondta is az öreg nagyszomoruan:

— Soha se fogsz irni tudni, fiacskám!

Uj tanító van már, talán a negyedik is azóta, de a padok és gyerekek ugyanazok. Én ismerem őket, de ők engem nem.

A tanító ur kérdéseket ad fel nekik a tiszteletemre.

— Miféle országban lakunk?

— Magyarországon.

— Milyen nemzetből való vagy te, Szlimicsék Mihály?

— Magyar vagyok.

— Melyik megyéből?

— Nógrádból.

— Mond el fiam Nógrádvármegyét, ahogy a vershen van.

A füeska elfújja (Itt még mindig él a jó öreg Kis-Tükör.):

Nógrádvármegyében kell járni nagy sáron
Hol Losonczi Nógráddal, Buják is e tájon stb.

— Nagyon jól van, Szlimicsék, nagyon jól van. Hát e szerint melyik megyében van Losonczi városa?

Szlimicsék Mihály habozik, aztán felbátorodva feleli:

— Azt még nem tanultuk.

Szakasztott így volt az én időmben, szakasztott így . . . Ugyanezek a talentumok, ugyan ezek a methodusok. — Ismertem az apádat, Szlimicsék Mihály, épen ilyen nagy

számár volt ő is, de tótul volt ilyen nagy számár.

Ott hagyom az iskolát, hogy kiélvezek mindent a mi még kinálokzik. Híre fut, hogy itt vagyok s legott előkullognak portákról a régi ismerősök, a játszópajtások s mig végig-megyek a nagy uton már felgyűlnek egész csapatra. Nem a régi vig fizékek már többé, nehézkés parasztok, tekintélyes gazdák, deresbe játszó hajjal. Némelyik vitte is már valamire. Ott ül a falusi tanácsban s mogyorófabbal jár méltóságteljes lassu léptekben. Sőt a bíró is iskolatársam volt, okos ember, akinek a szava sokat nyom a falu apraja-nagyja előtt.

— Hát mi újság Pál ur?

— Meg vagyunk tekintetes uram, csak egy kicsit a termés nem jó. Bor nem igen lesz az idén.

— Miért nem öntözik gálícezzal a szőlőt?

— Ostobaság — mondja egy öreg paraszt. — Tavaly gálícezzal öntöttük, aztán az egész falu megbetegedett a megmérgezett szőlőtől. Inkább egye meg a fereg magát a szőlőt, tekintetes uram, minthogy aztán az embert is megegye a szőlővel együtt.

— Hát a politikában hogy vannak kendtek?

Bíró uram Kazi Pál, megtöri előbb a száját az inge ujjával, mikor ilyen nagy do-logról nyilatkozik.

— Mi szegény para-ztok, fizeljük az adot és nem panaszkodunk. Adónak lenni kell.

— Hát a nemesek?

— Azok baloldaliak így időközben, de mikor a követválasztás van, akkor a kormányra szavaznak.

— Van-e a faluban szociálizmus?

Kazi Pál értelmes ember, újságot is szokott olvasni, erre a kérdésre a fejet rázza:

— Nem hisz abba itt senki. Ha betevéd is egy-egy hóborst vándorlólegény a faluba, hát csak nevetik, ha ilyeneket beszél. Okos emberek a mieink. Tudjuk mi jól hogyha ma felosztanák is az országot egyenlően ez emberek közt, egy hét mulva már megint nem volna egyenlőség, mert a könnyelmű korhely elköltönte a maga részét, a szorgalmas igyekvő pedig megnagyobbítaná a magáét. Kemény, egészséges koponyák ezek a mieink tekintetes uram.

(Vége kov.)

Különfélék.

A csárók koronázási jelvényei. A csárnak hétféle koronázási jelvénye van. Ezek: a korona, a birodalmi gömb, Monomach trónja a fölkenési ojalajedény, a kormánybot, a kard és a zászló. A korona, vagy amint az ősi moszkoviták neveztek, Monomach sapkaja, fonott aranyzálakból készült. Ezt egy görög császár ajándékozta 1116-ban Monomach Vladimir kievi uralkodó nagyhercegnek és az eddigi csárók megkoronázására szolgált, anélkül, hogy rajta valami jelentékenyebb változást tettek volna. A kormánybot szintén fonott arany fonállal van körül fonva s tetején egy görög kereszt van, melyen nem kevesebb mint 643 nagy értékű drágakő ékeskedik. A birodalmi gömb 270 drágakövel van fölkesítve, a kard pedig gazdagon aranyozott pengéjű és markolatán a birodalmi sas ékeskedik, mely gyémántból van kifaragva. Monomach trónja, vagyis a csár széke diófából készült; a baldachin négy masszív aranyrudon nyugszik. A birodalmi zászló sárga atlaszból készült és ennek közepén a birodalmi czimer díszel, mely körül van véve a birodalom összes tartományainak czimereivel. A szentelt olajtört jaspisból van faragva és számos drágakövel kirakva. A fedelén egy összefonódott aranykigyó van. Ez annak idején Augustus római császár tulajdona volt és ő ivőkehelynek használta.

Olcsóság. A Marchand-féle misszió, amely most Fort-Desaixban székelt a Nilus egyik

mellékfolyója partján, sokat küzködik az ég-alj viszontagságaival. Az expedíció egyik tagja levelet írt egy párisi barátjához. Többek közt elmondja, hogy az expedíció 2000 kecskét és birkát és 50 ökröt vett; de vehetett volna 10,000 vagy huszezer marhát is, mert olyan nagy az olcsóság. Egy birka 8 souba kerül, vagyis körülbelül 35 fillérbe. Egy ökr ára ötödfél frank.

Piaczi árak.

— Október 5. —

Buza	8.50	8.70.
Rozs	6.70	7. —.
Árpa	5.40	5.50.
Zab	5.10	5.20.
Tengeri	—	—.
Fehér paszuly	6.10	6.20.
Tészta paszuly	7.10	7.20.
Szesz literenként		56 1/2.

Csak szombaton, október 8-án és vasárnap 9-én!

Nyiregyháza városi színházban.

Kezdeté este nyolcz óraker.

vasárnap 2 előadás. Délután 5 óraker gyermekelőadás.

Látható az eredeti

Edison-színház.

Szenzációs látványosság.

CINEMATOGRAPH.

Életnagyságu élő fényképek az Edison-féle híres Cinematographal 400 □-lábnyi nagyságban. Edison által feltalált gépezettel, 2000 gyertyafényenyl világitva.

Mozgó fényképek. A budapesti vigszínházban 42-szer lett előadva Kóvári M. elektrotechnikus által.

A milleniumi kiállítás alkalmával meglátogatta Ő Felsége a király és a legnagyobb meglepődését fejezte ki Edison e legújabb találmánya felett.

Műsor:

I-ső rész.

1. Indiai fakírok tánca.
2. Köztársasági tér Párisban. Több ezer ezer ember és kocsik életnagyságban vonulnak a nézők előtt el.
3. A biciklisták haza jönnek a versenytérről és az uton összevesznek.
4. Egy jelenet a kovácsműhelyben.
5. Egy nő a trapén bemutatja ritka mutatványait.
6. „Trilby-”ből egy szini jelenet.
7. Útcai jelenet telen.

Tíz perc szünet.

II-dik rész.

8. Gyors festő Bismarkot festi.
9. Francia hadserg felvonulása Faure köztársasági elnök előtt.
10. Szudáni tengeri fürdészet.
11. Egy jelenet a herétszetről.
12. Feif hercegnő czellővészete.
13. Exentrikus tánczosnők szindús jellemzen.
14. A vonat megerkezése a párisi indóházban.

Helyárak:

Támlásszék 60 kr. II. rendű támlásszék 50 kr. Erkély 40 kr. Emeleti zártszék 20 kr. Erkélyi állóhely 25 kr. Karzati állóhely 15 kr. Gyermekelőhelyekre felét fizetik.

Jegyek előre válthatók *Jakobovits Fanny* kissasszony dohány-töszdjében és este a pénztárnál.

Nyomatott Nyiregyháza Jóna Elek könyvnyomdájában.

Sürgöny.

Az **Adria kerékpár** ismét a legjobbnak bizonyult.

A folyó év október 2-án megtartott debreczeni kerékpárversenyen egy **harmadik, három második és öt első díjat nyertek** (61-2-1)

„ADRIA” kerékpáron.

Az **Adria kerékpárok** kaphatók:

Az első magyar

Varrógép- és Kerékpár-gyár r. t.
képviselőségénél

Nyiregyháza, („Korona” épület).

8912/1898. tk.

Hirdetmény-kivonat.

A nyiregyházi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság, közhírré teszi, hogy Nyiregyháza város közös árvaipénzlára végrehajthatónak, Oláh Pálné szül. Szabó Zsuzsanna, de mint a kiskoru Oláh Ilona gyámja és ez, mint az Oláh Pál örököse végrehajtást szenvedett ellen 100 frt tőke, ennek 1886. évi január hó 1-ső napjától folyó 8% kamatai, 23 frt 2 kr. eddigi és 11 frt 32 krban ezenen megállapított jelenlegi s a még felmerülő költségek behajtása iránt folyó végrehajtási ügyben, ezen kir. törvényszék területén fekvő, nyiregyházi 511. sz. tjkvben 460 a. hrszám alatt foglalt és a kiskoru Oláh Ilona tulajdonát képező ház és udvarból álló ingatlan, 536 frt becsértékben, az 1898. évi december hó 12-én d. e. 10 óraker ezen kir. törvényszék árverelő helyiségében megtartandó nyilvános árverésen becsáron alul is el fog adatni.

Az árverési feltételek a következőleg állapítatnak meg:

1. Kikiáltási ár: a fentebb kített becsár.
  2. Bánompénzül a becsár 10%.-a.
- Kelt Nyiregyháza, a kir. törvényszék tkvi osztályánál, 1898. évi szeptember hó 16-án. (57-1-1) **Borbély, kir. trvszéki bíró.**

276/1898. tk.

Hirdetmény kivonat.

A nyirbátori kir. járásbírósg mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Epstein Sándor budapesti cég végrehajthatónak Weisz Dávid nyirbátori lakos végrehajtást szenvedett ellen 441 frt 34 kr tőke, ennek 1896. évi április hó 18-ik napjától folyó 5% kamatai 51 frt 05 kr eddigi, ugy a hirdetési díjjal együtt 18 frt 35 krban ezenen megállapított jelenlegi, s a még felmerülő költségek behajtása iránt folyó végrehajtási ügyben ezen kir. járásbírósg területén fekvő, s a nyirbátori 1383. sztjkben A + 1 sorsz. 226. hrsz. a Szép Mária, István, János kiskoruak és Weisz Dávid és neje Grünstein Betti tulajdonául bevezetett ingatlan 1160 frt becsértékben, továbbá a nyirbátori 1012. sztjkben A. I. 1-7 sorsz. 1055/a, 1062/b, 1969/a, 2262/b, 2588/b, 2925/a, 3113/a, hrsz. alatt Weisz Dávid és neje Grünstein Betti tulajdonául bevezetett ingatlanok 212 frt becsértékben — tekintve, hogy azon ingatlanokból végrehajtást szenvedett illetősége az adó alapon kiszámított becsértéke 500 frt s illetve 200 frt meg nem haladja az 1881. LX. t.-cz. 156. §-a értelmében az 1898. évi október hó 14-ik napjának d. e. 10 óraker e bírósg tkvi helyiségében megtartandó nyilvános árverésen becsáron alól is elfog adatni.

Kikiáltási ár a fentebb kített becsár. Bánompénz a becsár 10%.-a.

Kelt nyirbátorban, a kir. járásbírósg mint tkvi hatóságnál 1898. június 13-án.

Előadó helyett:

Petróczy János, kir. aljárásbíró.